

จรรยาบรรณและการปรับตัวในยุค Disruption

โดย ศาสตราจารย์ ดร.สัมพันธ์ ฤทธิเดช เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.)

วันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2562 ณ ห้องข้าวหอมมะลิ อาคารเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

ในการบรรยายครั้งนี้วิทยากรได้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และข้อบังคับว่าด้วยจรรยาบรรณมหาวิทยาลัยแม่โจ้ พ.ศ. 2560 ซึ่งถือว่าเป็นข้อบังคับที่มีความสมบูรณ์อีกฉบับหนึ่ง โดยที่สาระสำคัญของข้อบังคับดังกล่าวนี้ ได้แก่ ข้อ 9 ที่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อตนเอง ข้อ 10) ที่ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยควรมีจรรยาบรรณต่อหน่วยงาน ข้อ 11 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อการปฏิบัติงาน ข้อ 12 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ข้อ 13 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ข้อ 14 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมงาน ข้อ 15 ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงมีจรรยาบรรณต่อผู้มาติดต่องาน และสังคม และความน่าสนใจของข้อบังคับคือ ข้อ 16 ที่ผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่สอน จะต้องมีการบรรณวิชาชีพคณาจารย์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) คณาจารย์ต้องวางตนให้เป็นผู้ควรแก่การยกย่องและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์
- 2) คณาจารย์พึงประพฤติ ปฏิบัติ ตามหลักจริยธรรม โดยต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ไปสู่จุดหมายอย่างอิสระ
- 3) คณาจารย์พึงพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการอย่างสม่ำเสมอและความสามารถนำองค์ความรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา การวิจัยให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ
- 4) คณาจารย์พึงปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและปฏิบัติตนต่อเพื่อนร่วมงานอย่างเป็นมิตร เสมอภาคและสร้างสรรค์
- 5) คณาจารย์พึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม ความสามารถเป็นผู้ชี้นำสังคมในแนวทางที่ถูกต้อง และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
- 6) คณาจารย์ไม่กระทำตนเป็นผู้ปิดกั้นความเจริญทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์
- 7) คณาจารย์พึงรับใช้สังคมด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการที่ดีได้มาตรฐาน
- 8) คณาจารย์พึงให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยด้านการสอน วิจัย บริการพัฒนาภูมิปัญญาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
- 9) คณาจารย์พึงมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทั้งด้านการเรียน การสอน การวิจัยและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด

10) คุณอาจารย์จะต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ใช้ศิษย์กระทำการใดๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ โดยที่ ข้อ 8) และ 9) เป็นความผิดทางวินัย และข้อ 10) เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง และสามารถดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงระเบียบอื่นๆ ได้ แต่การกระทำข้ออื่นๆ ที่ไม่เป็นความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการ โดยการ ตักเตือน หรือ สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด หรือ ทำทัณฑ์บน และทำบันทึกไว้ในทะเบียนประวัติบุคคลด้วย

ดังนั้นบุคลากรของมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำเป็นที่จะต้องรู้จรรยาบรรณของมหาวิทยาลัย แต่ถ้าไม่รู้จกก็ไม่ควรอยู่ในองค์กรแห่งนี้ ซึ่งจรรยาบรรณถือเป็นสิ่งแรกหรือสิ่งที่มาก่อนกฎหมาย ถ้าหากคนในองค์กรประพฤติหรือปฏิบัติได้ถูกต้องแล้ว กฎ ระเบียบ หรือข้อกฎหมายอื่นๆ ก็จะมีน้อยหรือลดลงไปได้ ทั้งนี้จรรยาบรรณเป็นสิ่งที่ควรปลูกสร้างหรือปลูกฝังให้มีขึ้นตั้งแต่สถาบันระดับครอบครัว ในสังคมปัจจุบันถ้าหากมีคนเก่ง แต่ขาดจรรยาบรรณหรือไม่มีความดีพอ สังคมอาจจะไม่ต้องการ แต่เมื่อบุคคลเหล่านี้อยู่ในองค์กรแล้ว ผู้บังคับบัญชาก็สามารถที่จะสามารถช่วยทำเป็นตัวอย่างที่ดีที่เหมาะสมได้ หากผู้บังคับบัญชามีความอ่อนแอ ผู้ปฏิบัติบังคับบัญชาก็จะอ่อนแอตามไปด้วย

จากสภาพปัญหาของอุดมศึกษาไทยในปัจจุบันรวมถึงความท้าทายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การขาดการพัฒนากำลังคนที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง อาทิเช่น หลักสูตรและการเรียนการสอน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี แนวโน้มเศรษฐกิจ การศึกษาขาดการส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การแข่งขันและมาตรการกีดกันทางการค้าโลก เป็นต้น ดังนั้นจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องปรับตัวเองให้ผลิตกำลังคนให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนทางการเกษตร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประเทศไทย การผลิตที่ใช้แนวคิด Area based เป็นแนวในการผลิตและพัฒนาให้เหมาะสมกับความเป็นเกษตร นอกจากนี้การปรับตัวของบุคลากรในมหาวิทยาลัยในยุค Disruption จำเป็นต้องมีข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ (Big Data) การขับเคลื่อนวิจัยและนวัตกรรม (Driven Research and Innovation) และผลิตกำลังคนตอบโจทย์ (Work Force) โดยที่กระบวนการเรียนการสอน ที่ผู้สอนจะต้องใช้กรอบแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนเป็นลักษณะ ใช้ปัญหาและโครงการเป็นฐาน และให้นักศึกษาหรือผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

ถอดบทเรียนและสรุป โดย อาจารย์ ดร.รัชชานนท์ สมบูรณ์ชัย
สาขาวิชาการพัฒนาภูมิสังคมอย่างยั่งยืน
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้